

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Višňovce“. MMK, KZP. Sídliště. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Od března do července a v listopadu 2008 proběhla 2. etapa výzkumu pod nově budovanou komunikací RK55. Na sídlišti bylo prozkoumáno 2185 objektů (celkem 3635; viz kapitola Neolit, Doba bronzová, Doba římská), Doba železná, Středověk a novověk). Lokalita leží na jižním svahu mírného návrší východně od Hulína, ohraničeného na severu říčkou Rusavou a na jihu potokem Žabínek. Lokalitu s nadmořskou výškou 193–198 m lze identifikovat v mapě ZM 1:10 000, list 25–31–08, v souřadnicích Z s.č.: J s.č.: 105 : 245, 203 : 172, 196 : 220 mm.

Eneolitická fáze osídlení je spjata se sídlištěm MMK a pohřebištěm KZP. Oproti předchozí sezoně, kdy byly zkoumány hlavně velké hliníky, se podařilo prozkoumat i půdorysy halových domů (struktura: 32–37, 45–46). Obvod obdélného domu je vymezen hustou řadou sloupových jamek nebo žlábkem a rozdělen v polovině delší strany středovou příčkou. Konstrukce domů byla zpevňována v rozích, po stranách středové příčky i uvnitř stavby mohutnějšími sloupy – nosníky. U domů se často vyskytují i „přístavky“, které jsou situovány u střední části delších stran (struktura 33–36). Ve dvou případech je půdorys doplněn o úzkou vstupní část tvořenou dvěma rovnoběžnými řadami sloupů situovaných ve středové ose domu (struktura 33 a 45). Rozměry domů můžeme sledovat od malých – 17 m × 4 m přes středně velké – 28,9 m × 5,88 m až po největší – 54,5 m (se vstupem 72 m) × 10,2 m. Orientace domů je S–J, V–Z, JZ–SV, JJV–SSZ a JVV–SZZ. Množství a kvalita staveb nemá prozatím na území Moravy obdoby. Sídliště s domy náleží především k mladšímu stupni MMK. Kromě příslušné keramiky byla z objektů získána i kolekce zlomků plastik, broušené a štípané industrie. Ve dvou případech byl v ŠI rozpoznán obsidián. Ze zásobní jámy 3501 pochází i plochá měděná sekera.

Kromě dvou ojedinělých sídlištních jam KZP bylo prozkoumáno i birituální pohřebiště. Čtyřicet pět kostrových a žárových hrobů bylo uspořádáno do čtyř skupin tvořících téměř rovnoběžné linie. Vlivem nepříznivých půdních podmínek se lidské ostatky s výjimkou žárových hrobů téměř nedochovaly. Hrobové jámy mají orientaci SV–JZ (58 %), S–J (20 %), JZ–SV (13 %), SZ–JV (5 %), J–S a JV–SZ (2 %). Hroby můžeme rozdělit na chudé (11), středně bohaté (23) a bohaté (11). Chudé hroby mají kruhový nebo obdélný půdorys s rozměry 0,9–1,9 m × 0,85–1,3 m a jsou jednak bez výbavy nebo s jednou nádobou, střepem nebo ŠI. Středně bohaté mají obdélný půdorys 0,9–1,85 m × 0,6–1,3 m s výbavou 2–5 nádob, ojedinělých šipek, ŠI, přeslenem a v jednom případě i 2 kusy drobných zlatých spirálek (H48). Bohaté hroby mají velké hrobové jámy s pozůstatky po dřevěné konstrukci a výbavou 2–6 nádob, měděnými dýčkami, nátepními destičkami, kovotepeckou kamennou soupravou (?), šípkami, ŠI, přeslenem, jantarovými korálky, 3 páry zlatých a 2 páry elektronových spirálek, 2 zlatými plecho-

vými nášivkami čelenky a 71 kusy drobných zlatých nášivek.

Marek Kalábek, Pavlína Kalábková, Jaroslav Peška

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž) „Višňovce“. MBK. Glockenbekerkultur. Siedlung. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Vrbíčnė“. KŠK. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Jako lokalitu Hulín 4 označujeme prostor velké mimoúrovňové křižovatky spojující dálnici D1 se stavbami rychlostních komunikací R55 a R49 na katastrálním území obce Hulín. Celková prozkoumaná plocha lokality s archeologickými nálezy činí téměř 32 ha a její nadmořská výška je 199,0 až 201,0 m. Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 25–31–03, těmito koordinátami od Z. j. č. : J. s. č. v mm: 42 : 23; 65 : 28 ; 75 : 22; 84 : 11; 90 : 0; 100 : 0; 101:16; 104 : 29; 104 : 40; 120 : 41; 120 : 45; 82 : 60; 65 : 58; 52 : 46; 41 : 30; 82 : 77; 83 : 105; 78 : 134; 74 : 132; 73 : 105; 68 : 98; 67 : 83 a 72:75.

Lokalita Hulín 4 se nachází na sever od města Hulína v rovinatém terénu, součásti Holešovské plošiny, tj. krajiny uzavřené údolím řeky Moravy na západě a Hostýnsko-vsetínskou pahorkatinou na východě. Původně na rozhraní prostřední a severní části lokality protékal potok, který byl kvůli získání orné půdy zmeliorován ve druhé polovině 20. století, což změnilo ráz nejbližších okolí.

Na celé ploše lokality bylo prozkoumáno 86 archeologických objektů. Objekty se koncentrovaly do několika skupin, které původně ležely na obou stranách dnes už neexistujícího potůčku. Prozkoumané objekty obsahovaly málo nálezů. Jen v několika z nich byly nalezeny fragmenty keramiky, zvířecí kosti či v jednom případě bronzová jehlice. Kvůli absenci keramiky nebo jiných datujících artefaktů byla většina objektů zařazena rámcově do období pravěku.

V několika případech však keramický materiál dovolil alespoň přibližné datování objektů. Tak třeba v jednom z objektů ležících v centrální části zkoumané plochy byla objevena keramika, kterou lze datovat do slezskoplatěnické fáze kultury lužických popelnicových polí. Také v centrální části plochy výzkumu byly odkryty 3 hrobové celky kultury se šňůrovou keramikou. Jednalo se o jeden větší hrob, do kterého byli uloženi dva jedinci vybavení kamenným sekeromlatem, pazourkovou sekerkou, broušeným kamenem, kostěným dlátkem a špatně zachovalou zřejmě s pískovce udělanou atrapou kamenného sekeromlatu. Ve dvou menších hrobových celcích už nebyla tak bohatá výbava. V hrobě č. 2 byly nalezeny jen dolní končetiny a v hrobě č. 3 se z kostry dochovaly jen zlomky zubů a špatně zachovaný pohár zdobený otiskem šňůry.

Další větší skupina, cca 40 objektů, byla odkryta v severní části výzkumu. Jednalo se o dost mělké objekty středních rozměrů (cca 1,0 až 2,0 m průměrné délky), ze kterých byl vyzvednut především zvířecí osteologický